

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

KALMAR SLOTT. — FOTO. G. HEURLIN, STOCKHOLM.

22:DRÄ ÅRG.

DEN 21 NOVEMBER 1920

N:o 8

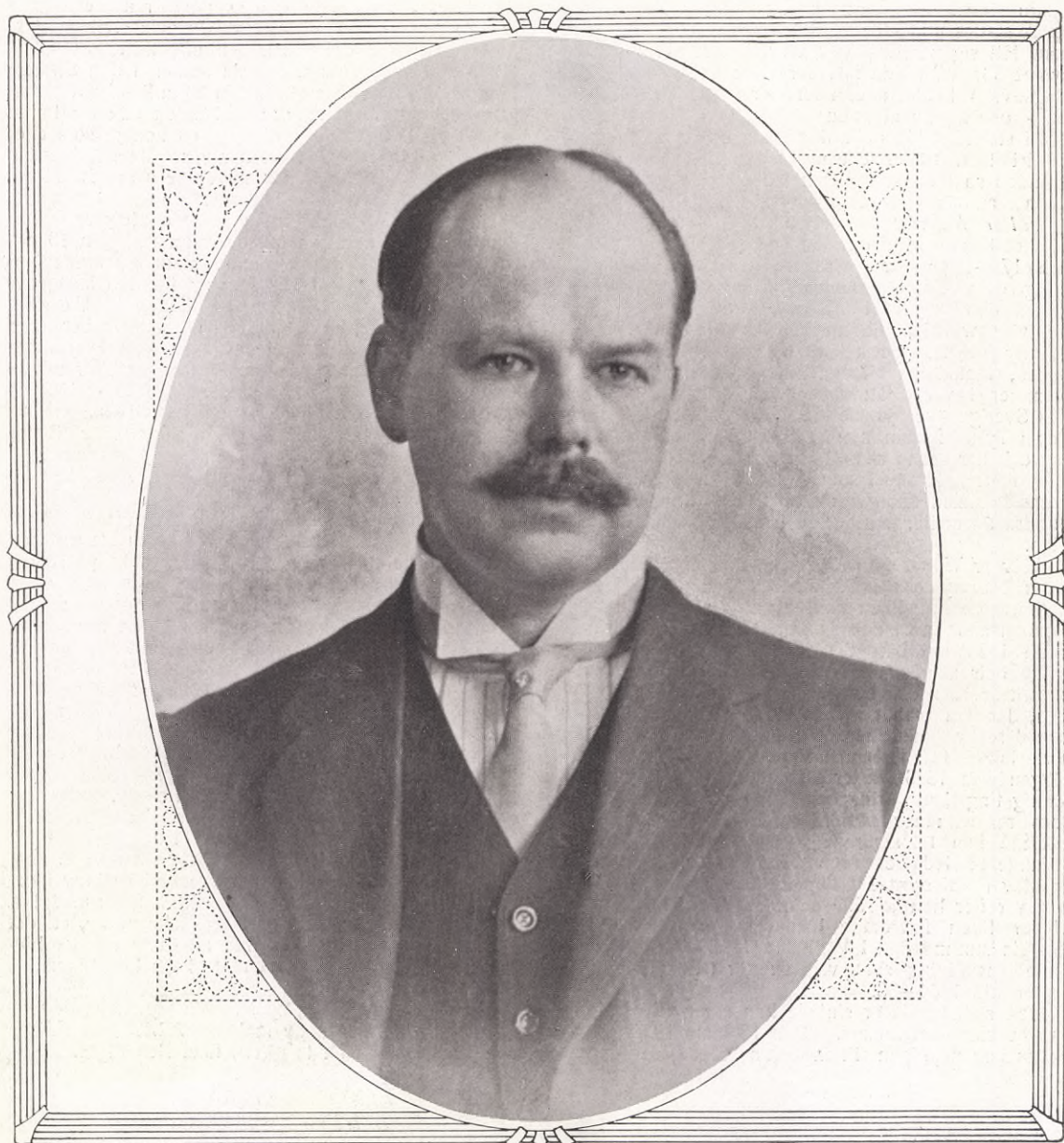

Foto. Flodin, Stockholm.

Walter Murray

WALTER MURRAY

TILL PORTFÄTTET Å FOREGÅENDE SIDA.

Det finnes ingen, som av Ålandsfrågans skjutande i förgrunden vid det nyligen timade regeringsskiftet kan hava låtit förleda sig att tro, att det icke i verkligheten är de ekonomiska och finansiella spörsmålen, som i detta nu äro Sveriges mest brännande. Vi befinna oss ju omisskännligen uppe i en kris likaande den, vari vårt land befann sig under den stora inflationsperioden under och efter sjuåriga kriget med mössornas efterräkningar med hattpartiets synder vid 1765—66 års riksdag och vandrar uppenbarligen på samma väg, som inom de närmaste femtio åren därefter icke mindre än tre gånger (1777, 1803 och 1834) nödgade oss att tillgripa s. k. myntrealisationer, d. v. s. nedskrivningar av det cirkulerande sedelmyntets värde i metall till belopp vida understigande dem, varpå de utfärdats. Förhållandena ha emellertid sedan dess högeligen förändrats. Det ekonomiska livets intensifiering och hela vår folkhushållnings industrialisering göra, att en ekonomisk kris nu, om den ej av skickliga krafter omhändertages och styres, kommer att leda till mångdubbelt större och fruktansvärdare kalamiteter än dem våra förfäders ekonomiskt föga utvecklade Sverige utsattes för, ehuru dessa voro stora nog. Så mycket större anspråk ställas under dessa omständigheter på de män, som fått sig värvet pålagt att bära det närmaste ansvaret för våra statsfinansers sundhet och vårt näringslivs tillfrisknande, i första rummet finans-, handels- och kommunikationsministrarna. Med den roll det i statens hand befintliga transportväsendet spelar i vårt land träder icke minst den sistnämnde i förgrunden som en av de män i den nya ministären, af vilka man väntar mycket.

Walter Murray tillhör en släkt, vars äldste med visshet kände stamfader vid övergången mellan 1600- och 1700-talen var godsägare i Preussen, men som uppgives ytterst härstamma från en gren av den urgamla skottiska släkt Murray, varav en gren under de Cromwellska inbördesstriderna i Storbritannien överflyttade från detta land till kontinenten: släktens vapen, femuddiga silverstjärnor i blått fält, överensstämmer i varje fall med den skottiska adelsättens. Till Sverige överflyttade den år 1736 med kyrkoherden i Tyska församlingen i Stockholm Andreas Murray och har sedan skänkt vårt land ett stort antal på den materiella såväl som den andliga odlingens fält framstående medborgare: köpmän och industrimän ej mindre än civila, militära och eklelesiastika ämbetsmän.

Själv är Walter Murray son av majoren Adolf Wilhelm Murray och hans maka Vendela Sofia Lagerhjelms, genom vilken han ävenledes kan räkna berömliga anor inom den svenska ämbetsmannavärlden. Född i Malmö den 9 oktober 1871 avlade han sin mogenhetsexamen vid Nyköpings högre allmänna läroverk år 1889 och kom sedan som student titl. Uppsala, där han snabbt avlade sin förberedande examen och därefter ägnade sig åt grundliga juridiska studier, som ledde till juris utriusque kandidatexamens avläggande år 1896. Efter att därefter ha fullgjort sedvanlig tingsstjänstgöring och även innehaft förordnande som reservauditör vid Livgardets till häst reserv, började han tjänstgöra i Svea hovrätt, där han var adjungerad ledamot åren 1904—07 och sistnämnda år blev fiskal samt det följande utnämndes till assessor, varefter han år 1909 befordrades till hovrättsråd. Under tiden fungerade han också som sekreterare hos stadsfullmäktige i Vaxholm (1906—08) och innehade anställning som vice auditör i Södermanlands regemente 1904—08.

Med sistnämnda år slutade han emellertid i själva verket sin domarebana. Den 13 mars 1908 förordnades han nämligen till expeditionschef i eklelesiastik-

departementet, där han redan i juli 1898 givit en gästroll som amanuens, och kvarstod under så växlande departementschefer, som statsråden Hugo Hammarskjöld, P. E. Lindström och Fridjuv Berg på denna post ända tills han vid den Hammarskjöldska regeringens bildande förordnades att vikariera för civilministern i denna ministär, hr Oscar von Sydow, som landshövding i Norrbottens län. Som vice landshövding här fortfor han att fungera även sedan han i slutet av år 1916 utnämns till ordinarie landshövding i Västmanlands län och tillvann sig under den kritiska bristtiden på försommaren år 1917 allmänt erkännande genom sin på samma gång fasta och humana behandling av de oroligheter, som då under inflytande av varjehanda oansvarigt folk till en början nog så hofullt utvecklat sig på Seskarön. Genom Murrays personliga ingripande återställdes, som man kanske erinrar sig, lugnet omedelbart, utan att militärmakt behövde anlitas, och samtidigt avlägsnades allt hinder för ett rättsligt beivrande av de beklagliga lagöverträdelse, som redan hade ägt rum. Då hr von Sydow den 29 juni 1917 med hänsyn till sin oundgänglighet för de då förestående underhandlingarne med Norge angående den svårösta renbetesfrågans ordnande fann sig nödsakad frånträda civilministerposten, hälsades det och med allmän tillfredsställelse, att Murray förmått efterträda honom i den Swartz-Lindmanska regeringen trots den korta livslängd denna ytterligare kunde påräkna: man kände med sig, att man med trygghet kunde förlita sig på honom som chef för det departement, vilket bar närmaste ansvaret för ordningens upprätthållande under de svåra förhållanden, som då ännu voro rådande.

Då emellertid ministären med anledning av andra-kammarvalens utfall på hösten samma år den 19 oktober avträdde för att lämna plats för ministären Edén—Branting, övergick Murray till den landshövdingestol, som stått öppen för honom i Västerås. Under de år han förvaltats detta sitt nya ämbete, har han i hög grad tillvunnit sig länsbefolkningens aktning och tillgivenhet samt tagits i anspråk för alla de förtroendevärv, vilka där av ålder plägat läggas i landshövdingens händer. Med näringslivets förhållanden i skilda delar av vårt land har han sålunda vunnit stor förtrogenhet, ett viktigt aktivum, som han medför till det värv som kommunikationsminister, vilket han nu åtagit sig.

Vad man väntar av honom i denna egenskap är ju framför allt, att det skall lyckas honom att sätta en damm för de ständiga taxehöjningar, vilka på senare tid gång efter annan drabbat allmänheten på statsbanornas, telegrafens, telefonens och postens område. Sin yttersta grund hava nog dessa i den valutainflation, som är vårt nuvarande ogynnsamma ekonomiska tillståndets djupaste anledning. Men var för sig äro dessa höjningar i sin ordning ägnade att skärpa dyrtiden och utgöra därigenom incitament till en ny inflation, ty mellan denna och dyrtiden råder en ständig växelverkan. Det värsta är dock kanske, att varje taxehöjning tillika utgör en anledning till minskad trafik, så att den i sig bär fröet till en ny, varigenom en verkligt reaktionär skruv lägges på samfärdsmedlens utveckling. Botemedlet härvid är en strängt och hänsynslöst genomförd sparsamhet och en den noggrannaste begränsning av alla ekonomiska krav inom gränserna av vad våra reela kapitaltillgångar medgiva. Det är en allmän och uppriktig förhoppning, att det skall lyckas statsrådet Murray att övervinna de hinder, som säkerligen skola möta hans bemödanden i denna riktning.

Sedan 1907 är Murray i äktenskap förenad med Emma Ugglas, dotter av majoren Albert Axel Ugglas och hans maka i första giften, född Benedicks.

Efter porträtt.

FRIHERRE E. K. PALMSTIERNA.

Förutvarande statsråd. Nyutnämnd envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire vid Storbritanniska Hovet.

tillfälliga utskottet samt ledamot av bevillningsutskottet. Efter att samma år hava inträtt i det socialdemokratiska partiet, vars ledaregrupp han sedan tillhört, blev frih. Palmstierna 1912 vice ordf. i bevillningsutskottets andra avdelning och riksgäldsfullmäktigt 1916. Hösten 1917 inträdde han i Edenska samlingsministären och övertog, när denna i våras efterträddes av Brantings ministär, utrikesministerportföljen. Bland övriga honom lämnade förtrouendeuppdrag kunna nämnas ledamotskap av trustkommittén 1912 och befattningen som sekreterare i Centralförbundet för socialt arbete 1906—08. Frih. P. har vidare tagit verksam del i bildandet av Svenska stadsförbundet, var dess sekreterare 1908—15 och samtidigt även utgivare av förbundets tidskrift. Sedan 1911 ledamot av socialdemokratiska partistyrelsens verkställande utskott, insattes han påföljande år i den socialdemokratiska riksdagsgruppens förtrouenderåd.

Den nyutnämnde ministern i Rom frih. C. A. Beck-Friis, som är född 1869 blev, efter att hava inträtt på den diplomatiska banan, 1898 attaché i utrikesdepartementet, knöts 1899 till svenska legationen i Paris, blev 1900 andre sekreterare och 1903 t. f. legationssekreterare vid svenska beskickningen i Berlin, 1906 legationsråd

K. maj:t har utnämnt och förordnat förutvarande ministern för utrikes ärenden E. K. Palmstierna att vara envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire vid Storbritanniska hovet samt ministern i Madrid och Lissabon, envoyén friherre C. A. Beck-Friis, att vara envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire vid Italienska hovet.

Envoyén frih. E. K. Palmstierna, som är född 1877, invaldes 1908 i Andra kammaren som representant för det radikala samlingspartiet, blev 1910 ordf. i fjärde

Foto. Rahmon, Malma.

FRIHERRE C. A. BECK-FRIIS.

Hittillsvarande envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire vid Spanska och Portugisiska Hoven; i dagarne förflyttad till enahanda befattning vid Italienska Hovet.

I närmast föregående nummer uppgavs felaktigt envoyén friherre K. J. Beck-Friis i Köpenhamn såsom förflyttad till Rom, vilket med ovanstående rättas.

i London och 1910 i Paris. Efter att 1913 på denna plats hava befordrats till legationssekreterare utnämndes för h. Beck-Friis 1917 till svensk envoyé i Madrid och Lissabon en befattning, vilken han sedan dess beklätt. I anslutning till här ovan lämnade data bedja vi att få rätta den i föregående nummer på grund av namnförväxling lämnade felaktiga uppgiften att vår nye minister i Rom skulle vara id:nisk med svenske ministern i Köpenhamn frih. H. J. Beck-Friis.

Eno. Jäger, Sthlm.

K. BERGENDAL.

Nyutnämnd statssekreterare i Finansdepartementet,

K. maj:t har till statssekreterare i finansdepartementet utnämnt och förordnat konsul Knut Bergendal.

Den nye statssekreteraren, som är född 1888, har intagit en framskjuten ställning inom kristidens kommissionsväsende och utnämndes vid dess avveckling till konsul och chef för tredje byrån inom utrikesdepartementet. Därjämte har han tjänstgjort som sekreterare i ett flertal k. kommittéer, nu senast inom tull- och traktatkommissionen.

DEN 11 NOVEMBER I FRANKRIKE.

Text till bilder å sid. 120—121.

Tredje franska republikens 50-årsjubileum, som inföll den 4 sept., celebrerades icke förrän den 11 nov., andra årsdagen för vapenstilleståndets inträde.

Programmet för de sålunda samtidigt firade stora minnesfästerna hade fastställts av senat och kammare. De viktigaste momenten voro begravandet av en okänd fransk soldat i Triumfbågen i Paris samt överförandet av Gambettas hjärta till Panthéon. Den förstnämnda handlingen, en hyllning åt landets segerrika armé, avsåg även att utgöra ett högtidligt vittnesbörd om den tacksamhet Frankrike hyser mot dem, som i det stora kriget givit sina liv. Vidare inneslöt den en hyllning, ägnad den republikanska regimen, vilken visat sig mäktigt att skapa ett folk, som icke sviktat under de hårdaste prövningar, och som efter den vunna segern visat de skönaste prov på kallblodighet, sinnesjämvikt och kärlek till den lagbundna ordningen.

Med överförandet av Gambettas hjärta till Panthéon har Frankrike velat hedra republikens grundläggare och heros, den man som återupprättade landet och lade själva grunden till den nu hemförda segern.

I anslutning till de sålunda träffade bestämmelserna fördes den 9 nov. åtta kistor innehållande stoffen av i kriget stupade okända franska soldater till Verdun och insattes i citadellens rikt smyckade och av faktlor upplysta kapell, där sorgvaka under natten var anordnad.

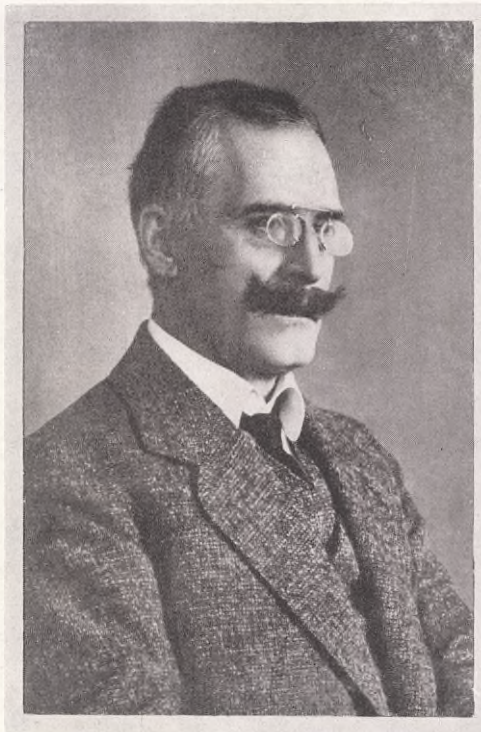
Påföljande dags ceremonier inleddes med defilerings förbi de stupade och klockringning, varefter en soldat, "broder till en saknad", bland de åtta kistorna utvalde en med stoffet av den okände soldat, som skall finna sin ärofulla sista viloplats i Triumfbågen. Kistan lyftes omedelbart upp på en kano: a ett och fördes i procession under militäreskort till järnvägsstationen samt därifrån vidare med extratåg till Paris.

Samma dags afton avreste medlemmar av franska regeringen till den av Gambetta på sin tid ägda lantgården Jardies i Ville d'Avray och hämtade den bortgånnes där förvarade hjärta vilket därefter högtidligen fördes till Paris och vid framkomsten, kl. 12 på natten, ställdes på lit de parade på Place Daufert-Rochereau, där en hedersvakt stod utposterad. Strax därefter ankom den okände soldatens kista och uppställdes på samma plats.

Jubileumsdagen ingick mulen och kall. Redan tidigt på mor-

Det litterära Nobelprisets utdelning är alltid en händelse, som med den största spänning motses över hela den bildade världen. Böcker bliva i högre grad än något annat en gemensam egendom för alla folk och alla språk. Men bland den rika flod, som oavbrutet kvaller fram över jorden skall det dock ständigt endast bli ett litet fåtal förunnat att stiga upp till ytan för att på ett oförglömligare sätt än andra spegla mänsklighetens skiftande och sällsamma historia.

När 1920 års litterära Nobelpris i dagarne utdelades till den norske diktaren *Knut Hamsun* kände hela den bildade och omdömesgilla publiken i alla länder att utmärkelsen fallit på en förgrundsgestalt av första rangen icke allenast inom Nordens utan vid jämförelse inom hela samtidens litteratur. Redan under den stora epok det andliga hövdingaväldet fördes av de ryktbara världsnamnen Strindberg i Sverige och Ibsen och Björnson i Norge nämndes Hamsun som diktaren närmast dem. Hans genombrott skedde med den utomordentligt uppmärksammade boken *Sult* — en skildring präglad av det rena mästerverkets suggestiva kraft, klarhet och enkelhet. Här diktar Hamsun för första gången med sin egenartade individualitets djupaste och intimaste brösttoner, skapande en gestalt, vilkens sätt att känna, tänka och se outplånligt inbränner sig i ens minne. Till ämnesval och idéinnehåll har hans senare produktion blivit om man så vill större, men ur rent konstnärlig synpunkt hör *Sult* till

DEN NORSKE FÖRFATTAREN KNUT HAMSUN. Med stor och odelad tillfredsställelse har öfver hela Sverige mottagits meddelandet om att den även här i landet väl kände, mycket läste och i samma grad beundrade författaren av "*Sult*", "*Benoni*", "*Markens Grøde*" m. fl. ypperliga skildringar tilldelats samtidens främsta litterära utmärkelse.

kända och snart till flera språk översatta boken *Sult*. Därmed var den diktarbana bruten, som sedermera genom en rad av framstående verk väckt, väl stundom mångens förargelse men dock de flestas beundran och som nu under allmänt erkännande icke minst inom Sverige utmärks med det största pris som kan komma en författare till godo.

gonen voro ofantliga människoskaror i rörelse, vilka syntes djupt gripna av den halvt religiösa innebörden i den firade nationalfästen.

Högtidigheterna inleddes med folkskarornas defilering förbi Gambettas hjärta och den ökande soldatens kista. Klockorna i alla stadens kyrkor ringde och kanonskotten dånade. Därefter placerades Gambettas hjärta på en triumfvagn och den ökande soldatens kista på en kanonlavett och fördes i högt dlig procession till Panthéon samt uppställd på en katafalk, kring vilken stodo Joffre, Foch, Petain och, som representanter för den ökande soldatens familj, en föräldralös gosse, en änka samt en fader och en moder till en saknad soldat.

Sedan president Millerand hällit ett lysande lovtal över Gambetta och även hyllat den ökande soldaten såsom representant för de stupades segerrika skara fördes Gambettas hjärta och den ökande soldatens kista under de största militära hedersbetygelser till Triumfbågen. Samtidigt avgavs salut med 101 kanonskott och tusentals duvor släpptes ut. Därefter följde kran nedläggning och defilering av folkskarorna.

Vid 6 tiden på e. m. fördes kistan med den ökande soldaten upp i ett i Triumfbågen inrett kapell för att s utligen få sin plats i det gravvalv, som kommer att inredas i den stora salen högst upp i Triumfbågen.

Gambettas hjärta fördes, ledsagat av regeringens medlemmar och en skvadron kyrassierer till Panthéon och insattes i en provisorisk grav under kupolvalvet.

Till bild å sid. 122.

President Millerand avlade den 9 nov. sitt första officiella besök i Paris och begav sig därvid till stadens rådhus samt motogs där av medlemmar av municipalrådet, spetsarna inom här och flotta, representanter för magistraten, sakkörareståndet m. fl. Till högtidligheten hade därjämte inbjudits de förutvarande pre-

sidenterna Loubet och Poincaré. Presidenten för municipalrådet och Seine-prefekten hyllade i högstämda anföranden president Millerand, vilken i sitt svarstal betygade sin vilja att helt viga sig åt det honom anförtrodda höga ämbetet. Därefter fördes Millerand in i fästsalen och inskrev där sitt namn i den gylene boken samt mottog en guldmedalj till minne av att han börjat sin arbetsbana i stadens rådhus.

Såväl vid sin ankomst till som vid sin avresa från rådhuset hälsades presidenten varmt av de på platsen samlade stora människoskarorna.

Text till bild å sid. 123.

En eller rättare sagt två förhärjande eldsvådor utbröto på kvällen den 12 november i fabriksbyggnader på Liljeholmen alldeles utanför Stockholm. Elden utbröt först i Liljeholmens sandal- och skofabrik, Liljeholmsvägen 6 där brandkåren först efter flera timmars energiskt släckningsarbete blev herre över elden och kunde återvända. Knappt en halvtimme därefter måste den dock åter rycka ut, denna gång till Aktieb. Levins skofabrikers stora komplex, beläget endast några hundra meter från den första brandplatsen. När brandkåren kom till platsen stod redan hela den stora byggnaden i ljus låga och nästan hela natten åtgick innan branden blivit fullständig hejdad. Den första approximativa beräkningen av de skador, som uppstått, har givit en ungefärlig summa av omkring 3-5 millioner kronor. Cirka 400 man ha genom de båda eldsvådorna blivit arbetslösa.

Även Stockholms kassaskåpsfabrik, som också var inrymd i byggnaden Liljeholmsvägen 6 och Svenska Maskinverkens lokaler, som hörde tillsammans med Levins skofabrik, blevo också ödelagda. Speciellt det sistnämnda komplexet är numera en enda ruinhög. Flera personer voro vid de båda eldsvådorna nära att få sätta livet till inne i de brinnande byggnaderna men räddades i sista ögonblicket av brandmännen, av vilka två rätt illa skadades.

KOMMITTERADE FÖR KONSTNÄRSRINGENS UTSTÄLLNING AV KONSTNÄRSPORTRÄTT I KONSTAKADEMIEN. Fr. v. sittande: Herr C. G. Laurin, målarrinnan Maja Setterberg, professor Emil Österman; stående: arkitekten Lundberg och konstnären Edv. Berggren. — Foto. Ellqvist, Sthlm.

Konstnäreringen, som är en sammanslutning av scenens, sångens, diktens och de bildande konsternas representanter, har anordnat en utställning, vilken öppnades den 14 nov. Den omfattar 600 konstnärsporträtt i målning, skulptur, teckning eller etsning från 1800-talets början till 1920.

Kommittens ordförande är professor *Emil Österman* och kommissarier målarrinnan *Maja Setterberg* och konstnären *Edv. Berggren*, vilken senare har tagit initiativet till densamma,

Man är sålunda i tillfälle att studera porträttkonstens utveckling under mer än ett sekel. Mycket av vad som exponeras är välbekant från huvudstadens muséer, men betydande bidrag har erhållits ur enskilda samlingar. Det är en sammanställning av bilder återgivande personer, som i alldeles särskild grad intressera den stora allmänheten, nämligen konstnärer och skaldar. Målningarna och dess upphovsmän äro i majoriteten. De hava avbildat sig själva eller varandra i olika åldrar och habitier. Här finnas konstnärer i de mästa originella situationer såsom t. ex. professorn, friherre *Gustaf Cederström*, roande sig med fäktning, under det han vilar sig från målandet på en större duk, av *Robert Lundberg*, som också målat *Gustaf Fredrikson* stående utanför gamla Dramatiska teatern.

Hänsyn har även tagits till vad som kan intressera från personhistorisk eller kostymhistorisk synpunkt. Bland de äldre dukarna tillhöra de flesta Konstakademins ledamotsamling: *Sergel* av den berömda *Carl Fr. von Breda*; *Per Krafft d. y.*, självporträtt; *Per Hil leström d. ä.* av *A. J. Hanson*; *G. E. Hasselgren*, ett originellt självporträtt i s. k. *Gustaf-Adolfskrage*; *Olof Johan Södermark* självporträtt och målningar av bildhuggarna *J. N. Byström* samt *B. E. Fogelberg*. Aka-

demiens ledamöter bära vid högtidliga tillfällen en särskild uniform, i vilken *J. P. Södermark* framställt den framstående karrikaturtecknaren, överintendenten *Fritz von Dardel*. *A. J. G. Virgin* avbildar hovintendenten *J. C. Boklund* i konstakademins frack med broderad krage och värja samt trehörniga hatt. Av *Zorn*, *Carl Larson*, *G. von Rosen*, *Gustaf Cederström*, *Jungstedt*, *Emil Österman*, *Bernhard Österman* m. fl. får man se deras vackraste porträtt. En nyhet är konservator *Jeansons* porträtt utförd av *G. von Rosen*.

Bland sceniska artister antecknas: *Emilia Höggvist*, pastell av *Maria Röhl*; *Eliæ Hvasser*; *Jenny Lind*; en gipsbyst av den på sin tid populära komikern *K. J. Uddman*, (som av sina beundrare fick en villa på *Djurgården* i present). *John Forsell* av *Thegerström*; *Matilda Jungstedt Reutersvärd* i *Glucks* opera "Orfevs" av professor *Julius Kronberg*. En kuriositet är: "Christine Nilsson då hon var 16 år, målad 1859 av hennes första sånglärarinna *Adelaide Leuhusen*, född *Valerius*". *Jessie Wessel* målad av *Grünwald* o. s. v.

Skalderna: *Böttiger*, *Karlfeldt*, den senare av *Carl Larson*, som på ett förträffligt sätt återgivit sin landsman; *Verner von Heidenstam* och några andra till.

Skaldeporträtt tyckas vara rätt sällsynta.

N, V. H.

Veckans Porträtt Galleri

nödgas vi beklagligtvis allt fortfarande avstå från tillfölje de svårigheter med klichéering, vilka den alltfjämt pågående kemigrafstrecken medför. Så snart det är oss möjligt, återupptaga vi serien.

Redaktionen.

DE UNDERLIGA VÄGARNA.

UR REVISOR MATTSONS ANTECKNINGAR.

FÖR HVAR 8 DAG AV HUGO ÖBERG.

Forts. fr. nr 6.

Jag annoterar denna episod, dels för att visa hur uppsluppet barnsliga vi gamla karlar ändå kunna vara, dels emedan ett citat ur tokeriet blev ett slagord i vår konversation här på pensionatet. Jag använde det själv då och då vid anspelningar på min väns för varje dag växande förlälskelse.

— Hur länge skall detta gräsliga ofog fortfara? sade jag om kvällarna efter uppbrottet ur salonzen, när jag på mitt rum mottog bikten för dagen. Ute i hallar och korridorer vågade Lars aldrig yttra sig i det ömtåliga ämnet, ty de tunna träväggarna här ha alltid öronen på spänn. Vi glömde dock en sak: att även trossbottnarna voro förrådiska. Skogen och de öppna fälten hade varit enda rätta platserna, men där voro vi aldrig ensamma.

Emellertid kunde jag till min glädje dagligen konstatera hur hans naturliga elasticitet så småningom började ta ut sin rätt. Lars Nilsson besitter i sanning en ovanlig vitalitet. Efter vad jag som bikt-fader numera vet, har hela hans liv ända från den första ungdomen med korta mellanrum varit en enda kedja av konflikter, som var och en för sig kunnat krossa en man med mindre motståndskraft. Ända hade han ju en känsligare natur än de flesta män jag råkat under mitt redan långa liv. Dock, undret från den första kvällen, då han somnade med madonnans bild i hjärtat och ett leende på läpparna, hade tyvärr icke upprepats. Hans nätter blevo åter mycket oroliga, och han hade då ibland svårt att fast hålla illusionen av denna så efemära lycka, som dock om morgonen, när han återsåg henne, genast tände livslusten på nytt.

Förnam hon hans tysta kärlek redan den första glada tiden? Det är svårt att avgöra, själv hoppades han att hon icke gjorde det, han skulle för intet i världen velat grumla hennes unga harmoniska själ. Men jag, som ser mer än man anar genom min pincené, tyckte mig emellanåt märka, hur hon med sin kvinnliga instinkt kände hans nu nödortfigt reparerade trådlösa utsända tysta meddelanden. Det var som om hon på något mystiskt sätt blivit van att känna hans blick smeka hennes väna profil, och när han ibland, plötsligt svärmodig, en längre stund tog ögonen ifrån henne och avstängde strömmen, tycktes hon omärkligt vrida huvudet åt hans håll och liksom försöka se med öronen.

Nej, jag har ju alldeles glömt av min promenad i dag. Och det har ju snöat rätt mycket i natt igen, det ligger som vita hermeliner på lur ute på tallkvistarna utanför balkongfönstret. Mitt ibland dem en riktig ekorre, en fet en, som håller till här, kring pensionatet, han sitter i granen och äter på något han har mellan framtassarna. Nu fick han visst syn på mig genom rutan, spritt, spratt, och han är borta, medan snön dräsar ned från den bågande grenen.

Före lunchen hinner jag i alla fall slädvägen över sjön och runt om hem genom skogen.

*

Det kommer intet brev från Lars, han skulle ändå skriva genast han kom fram till Stockholm. Denna tystnad oroar mig så att jag i dag icke kunde sätta mig till mitt förehavande som vanligt strax efter frukosten. I stället gick jag den snöiga vägen genom skogen uppåt höjderna. På nervägen mötte jag fröken Birkenberg, en överraskning, som kom mig att erbjuda mitt sällskap och vända om uppåt igen.

Hur ofta har inte Lars hoppats möta henne ute ensam, men alltid förgäves. I allmänhet håller hon sig oåtkomlig på ett mjukt, envist sätt, som ingen kan haka direkt upp sig på, men inte desto mindre skulle kunna förarga en och annan. Hon är inte hög-

dragen, men omger sig ändå med en ogenomtränglig mur som en prinsessa, och Lars hade inte orätt, när han en gång i missmod kallade hennes förbindligt avvisande vänlighet retsam och nedlåtande.

— Jag skulle vilja ha henne på en obobodd ö efter ett magnifikare skeppsbrott! utbrast han, då hon en kväll visat sig i en mycket stilfull toalett vid middagbordet. Hon håller ju något slags hov här denna prinsessa på ärten!

Föga anade vi då att en dag en riktigt stolt och farlig drottning skulle hålla sitt intåg och distansera prinsessan, bringa förvirring i hela den idylliska sagan. Turgenjevs så oita varierade motiv!

Men där gingo vi nu i snön, jag och prinsessan, den äldrade kavaljeren något andfädd, inte bara av stigningen, utan han erkänner det villigt, så bikt-fader han är, en smula altererad av hennes lugnt strålande unga skönhet.

Jag försökte tala om vädret, om naturen, om pensionatet, men slutligen kunde jag dock inte neka mig att lirka in pratets gång på Lars, vad hon tyckte om honom.

Hon stelnade allt till en smula ändå, ämnet var tydligen inte alldeles likgiltigt. Tonen lät verkligen alltför konstlat mjuk, så att den fick en efterklang av hårdhet rent av. Och det hade hon väl knappast unnat mig!

Han är visst mycket nervös, sade hon iskallt.

Han är mera olycklig än nervös, svarade jag.

— Ja, det finns ju så många olyckliga människor!

Hon yttrade detta i den ton, som vissa rika använda om ett beklagligt, men ointressant folkslag, som kallas fattiga!

Men just på överdriften i sin spelade distraktion sprack hon, den lilla satungen, som Lars skulle ha sagt. Ty jag vet, att hon är en mycket god kvinna, och jag vet dessutom, att hon vet. Hade jag inte vetat det förr, så vore jag nu fullt förvissad. Saken låg ju sedan länge fullt klar, men jag måste ta allt i ordning, man hoppar inte över i en summering.

Emellertid kunde jag inte låta bli att säga:

— Många? Ja, det beror på vad man menar med olycka! Är ni själv så fruktansvärt lycklig, min nädiga?

Hon gjorde en min som om jag förolämpat henne. Så svarade hon med sitt vanliga lugn:

— Ja, jag är mycket lycklig.

Det blev tyst, så sade jag högt:

— Det gläder mig, fröken Birkenberg! Man märker det också på ert harmoniska väsen. Min vän Lars sade också ofta, att ni var värd att bli lycklig.

Inom mig mumlade jag:

— Vänta tills du varit gift i några år, du lilla!

I detta ögonblick hände något. Vi hade kommit långt bort från människoboningar och den nersnöade ödemarken omslöt oss från alla sidor med sin stillhet. Då hördes plötsligt i en björkdunge bredvid vägen ett par grova röster. I nästa ögonblick dök två unga bovfysionomier upp alldeles bredvid oss. Ögonen blickade dolst under pannluggarna och fästes hotfullt på oss två, som troligen sågo en smula obekvärligt överraskade ut. De voro nakna som ligister i bringan, och i armvecket buro de var sin dubbelbössa. Ingen av dem tog notis om mig, utan två par lystna vargögon glimmade på en gång mot den unga vackra kvinnan.

I ett ögonblick för det genom mitt medvetande: nu sätter den ene bössan för mitt bröst och låser fast mig, så tvingar den andre på samma sätt henne att följa sig in i skogen, vi lever ju i bolsjeviktider! Men hellre låter jag skjuta mig än jag låter henne gå!

Hon måtte ha erfårit ett starkt obehag, hon också, ty hon blev plötsligt blek om sina som vanligt litet blåfrusna kinder.

— God dag! försökte jag spela ogenerad och nicade som man gör här i trakten.

Men de båda jägarna besvarade inte hälsningen, utan släppte oss bara förbi. Sedan började de trampa oss tätt i hämlarna. En hemsk tystnad följde.

Jag är inte onödigt räddhågad, men jag har ju läst om så många hemska dåd, sådana inträffa ju alltsomoftast. Det är inte så länge sedan ett förlovat par blev antastat i en park utanför en av våra större städer. Men sådant glömmes ju så snart, och våra litteraturkritiker nedhäna ofta skildringar i romaner av dylika fall. Det kallas då Nick Carter eller Bio och anses vara osann livsskildring utan "psykologi".

Jag som är rätt hemma i den ryska litteraturen och har läst en viss fruktansvärd novell av Leonid Andrejev, som heter "Avgrunden", och handlar om en ung flicka och en student i en utkantskog med ett band busar, jag rycker inte på axlarua åt livets fruktansvärda realiteter.

Ingen av oss fyra i den underliga truppen sade något, två främste traskade på som fångar framför en patrull.

Men så började jag tala, ansträngt högt för att inte förefalla ängslig. Vi voro nog rätt långt borta från de valiga promenadvägarna, men jag låtsades vara mycket hemmastadd och pekade hit och dit med min käpp, beskrivande. Mitt i min svada hör jag med fasa dessa ord lågt framrörade bakom oss:

— Ska vi ta'na? Gubbfan är inte färlig!

Det svindlade för mina ögon, men i detsamma hördes från en vägkrök långt borta ett pinglande av bjällror genom den stilla luften. Jag fortsatte mekaniskt att tala, högre och högre, tills slutligen ett par slädar syntes på vägen framför. Det var kolyssar, lastade med ved. På en gång upphörde trampet bakom oss, patrullen hade tydligen dykt in i skogen igen, rädd att synas på förbjuden mark med sina bössor.

Vi fortsatte, plötsligt sade hon: — Jag är så rädd!

— Ja, men nu ska vi be att få åka tillbaka med de där slädarna! försökte jag lugna henne. Vi går i alla fall vidare tills vi möter dem.

Ett par minuter senare hade jag häjdat den förste lolyssen och fått den gamle körkarlens tillåtelse att åka med nedåt byden.

Där suttu vi nu på vedlasset. När vi passerade platsen, där de båda karlarna åter dykt in i skogen, såg jag fröken Birkenberg ängsligt se sig om åt alla sidor. Hade hon hört? Det får jag nog aldrig veta, vi talades inte mera vid om den pinsamma episoden.

— Har ni ofta tjuvskyttnar här på skogarna? frågade jag körkarlen.

— Nä, ta' int' vari' på länge, såna int'!

— Vi sågo nog två stycken nyss! upplyste jag!

— Jaså, det! muttrade gubben utan vidare nyfikenhet. Ja varga' börja trivs igen på jorden!

Sedan upphörde samtalet och var och en försjönk i sina tankar.

Vid avvägen till pensionatet klevo vi av det obekvämmaste, men säkert mäst välkomna av alla åkdon, fröken Birkenberg väl någonsin behagat använda. Gubben ville inga drickspångar ta emot, det hela föreföll som en dröm.

När vi närmade oss vårt tillfälliga hem vid sjöstranden, kunde jag inte låta bli att säga:

— Så när hade ni från och med i dag också kunnat räknas till de många olyckliga människorna, fröken!

— Vad menar revisorn? svarade hon efter en tystnad litet osäkert.

— Bara det att all olycka inte är själfvållad, som ni en gång tycktes vilja antyda! sade jag kanske litet onödigt tillrättavisande. Livet är alltfjämt en enda vildmark, och man vet aldrig vad man möter på sin väg.

Vi voro framme vid trappan, och hon försvann med ett brådsnkande tack genom dörren, medan jag stampade av mig snön på förstukvistens.

*

Fortfarande intet livstecken från denna osälla ande! Efter promenaden i går har jag heller ingen lust att gå ut i ödemarken. Jag får ta itu med mina anteckningar ingen, fast jag börjar förstå att ämnet alldeles överstiger mina krafter. Det har kommit något oroligt över livet här i pensionatet, folk reser och folk anländer, snart är jo inte många kvar av dem, som voro med från början, vår början. I går efter middagen talade också hon om att resa, hon blev nog duktigt skräm i går. Nå, nu behöver inte Lars längre be om litet feber till! Han är längesedan ur det spelet. Och jag för min del längtar hem. Men min episod måste jag först ha klar innan jag packar in.

Fjorton dagar räckte hans beklagliga narkos, dagar under vilka han så småningom reste sig som en nyss nästan nervissnad, nu efter frisk bevattning raknande och svällande planta.

— Hur billigt och orättvist att kalla en man för alkoholist, som av vantrevnad hemma tvingas att söka en tillflykt bland goda vänner på restaurangens neutrala område! tog han i. Utan den utvägen hade jag alldeles säkert varit död! Vänskapen och glaset har hjälpt mig över de olidligaste smärtorna som läkaren och kloroformen räddar blindtarmspatienten undan den säkra vardoén! Sedan denna ofrivilliga sjuksyster utan sin verdskap!

Forts.

DEN 11 NOVEMBER I ENGLAND.

Till bild å sid. 120—121.

Engelska imperiet begick den 11 nov. med stor högtidlighet tvåårsminnet av vapenstilleståndet i världskriget och den vunna segern. Högtidligheten ägnades åt minnet av de i kriget stupade. Såväl i Storbritannien som i dominions och alla kolonier, som lyda under engelskt välde inträdde kl. 11 f. m., det klockslag då vapenstilleståndet slöts, en tvåminuters stillhet, under vilken all verksamhet, rörelse och trafik avstannade och människorna böjde sina huvud i bön och tacksam hägkomst av alla dem, som i det stora kriget givit livet för fäderneslandets räddning.

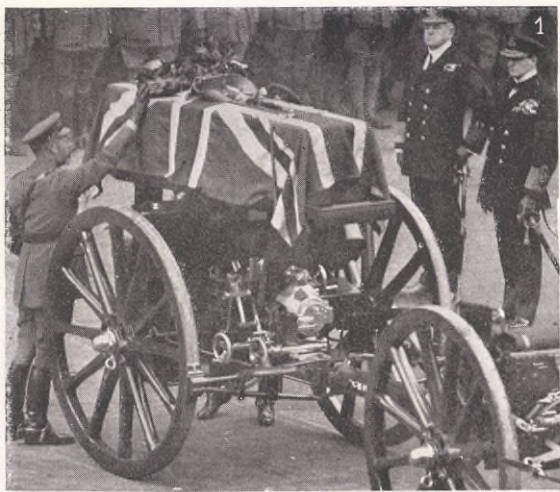
Det mest gripande momentet i den firade minneshögtiden utgjordes av de ceremonier, som stodo i samband med överförandet av en stupad okänd engelsk soldat från Frankrikes slagfält till hemlandet för gravsättning i Westminster Abbey i London. Med denna den största heder, som England kan bevisa en borgången, om fäderneslandet högt förtjänt medborgare, ville riket nu symboliskt hylla alla dem som offrat sitt liv för det brittiska väldet och de allierades sak.

Stofet av den okände soldaten avhämtades från Frankrike den 10 nov. av en engelsk torpedjagareflottill och fördes från Dover med tåg till Victoriastationen i London samt insattes för natten i en till kapell inredd väntsal.

Påföljande morgon fördes kistan, insvept i en i bataljerna sliten engelsk flagga och stående på en kanonvagn i högtidlig procession och under fältmarskalksalut från 19 kanoner ned för Constitution Hill och Pall Mall till det vid Whitehall resta cenotafiet. Arméns och flottans främsta representanter med Haig, French och Beatty i spetsen bildade därvid hedersvakten. Vid cenotafiet, där processionen stannade, hade infunnit sig konungen, prinsarne, regeringens medlemmar, koloniernas representanter m. fl. Under den kl. 11 inträdande tvåminuterstillheten nedlade konung Georg en krans på kistan, som stannat framför cenotafiet, från vilket i samma ögonblick täckelset drogs undan.

Processionen fortsatte därefter till Westminsterkatedralen, där en kort jordfästningsceremoni ägde rum. Konung Georg kastade därvid personligen tre skovlar mull av Frankrikes jord på kistan. Akten öfvervars av drottningarne Alexandra och Mary av England, Maud av Norge samt Victoria av Spanien.

Efter ceremoniens slut defilerade de oöverskådliga folkskarnorna förbi cenotafiet och den okände soldatens kista i katedralen.

1—3. I LONDON: 1. Konung Georg lägger en krans å den "okände engelske soldatens" kista vid dess ankomst till cenotafiet i Whitehall. Långst t. h. amiral Beatty. 2. Processionen lämnar cenotafiet för att föra kistan, som närmast följes av konungen jämte prinsarne av Wales och York, till Westminster abbey. 3. Vid den "okände soldatens" grav i Westminster abbey.

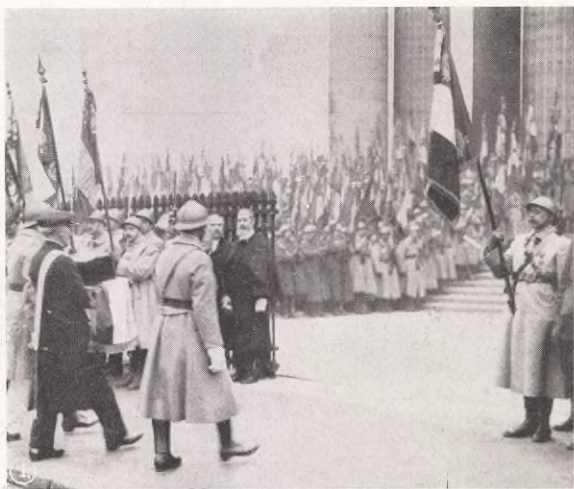

4—5. I VERDUN: 4. En fransk infanterist utvalde bl. 8 okända soldatlikkistor den som skulle begravas i Triumfbågen i Paris. Pensionsministern Maginot (t. h.) lämnade honom en bukett med orden: "Soldat, här äro blommor plockade på Verduns slagfält. Ni skall lägga dem på den kista som skall bli den "franske soldatens" för evig tid. 5. Den okände franske soldatens kista lämnar Verduns citadell för att föras till Paris.

EFTER ORIGINALFOTOS.

FRANKRIKE OCH ENGLAND.

1—5. I PARIS.

1. Gambettas hjärta, inlagt i ett schatull, bäres av en krigare från 1870 från vagnen in i Panthéon.

2. Körtgen lämnar Panthéon, för att föra kanonvagnen med den okände soldatens kista och charen med urnan och det därifrån förvarade Gambettas hjärta till Triumfbågen.

3 o. 4. Den okände soldatens kista samt urnan med Gambettas hjärta på Triumfbågen.

5. Gambettas hjärta i katafalcken i Panthéon.

Text å sid. 115.

EFTER ORIGINALFOTOS.

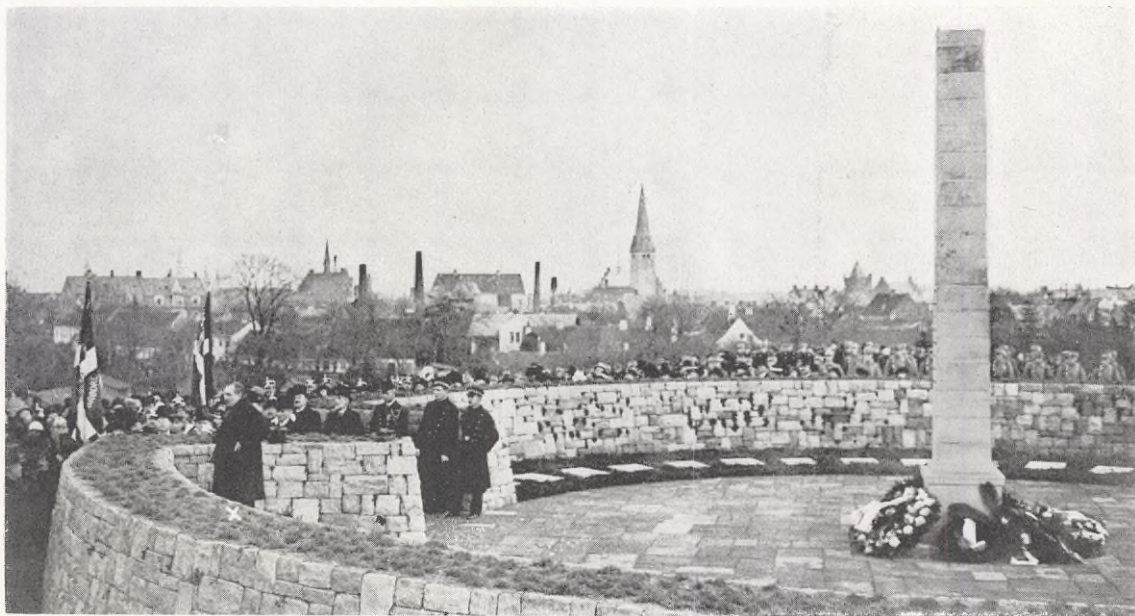
PRESIDENT MILLERANDS FÖRSTA OFFICIELLA BESÖK I PARIS. Vid avfärden efter det högtidliga besöket i Paris' Hôtel de ville. — Efter fotografi Text å sid. 116.

Ett franskt krigaremonument avtäcktes den 11 nov. på Helsingörs kyrkogård. Den högtidliga akten, vilken förlagts till franska republikens 50-årsdag och andra årsdagen av vapenstilleståndet i världskriget, övervaras av en talrik och representativ församling, prinsessan Margaretha, beskyddarinnan för insamlingen till monumentet, representanter för danska försvars- och inrikesministerierna, franska beskickningen i Köpenhamn, representanter för övriga i Köpenhamn varande ententelegationer m. fl. Efter avtäckningstal av professor Ehlers och kransnedläggning uttalade franske ministern i Köpenhamn Frankrikes tack för det resta minnesmärket.

Monumentet utgöres av en sex meter hög obelisk av fransk sandsten, vilken omgives av en cirkelrund gravplats, begränsad av en 1½ m. hög ringmur av Bornholmsk sandsten. Vid murens

inersida ligga gravarne med stöten av 40 franska soldater, vilka borttrycktes av sjukdom, då de under hemtransport från krigsfångenskapen passerade genom Danmark. Gravarna bära de döda soldaternas namn. I murens baksida är insatt en minnesplatta med namnet Erik Uttenreiter, den unge danske läkaren, vilken vid vården av de sjuka krigarne ådrog sig en sjukdom, som medförde döden.

På obeliken läses följande inskription med fransk och dansk text: "Här vila 40 franska soldater, döda på denna vänligtisade jord under hemresa från fångenskap 1918—1919, utan att kunna nå hem till sitt segerrika fädernesland. Det tacksamma Danmark vakar över deras gravar. Detta monument restes av danska vänner 1920 i det år, då Dannebrogen åter vajade i Sönderjylland".

MONUMENT ÖVER 40 I DANMARK AVLIDNA FRANSKA SOLDATER rest å Helsingörs kyrkogård och där den 11 november högtidligen avtäckts av franske ministern i Köpenhamn M. Paul Claudel (X). — Efter fotografi.

FRAN DE STORA ELDSVÅDORNA Å LILJEHOLMEN DEN 12 NOVEMBER. *Den ödelagda verktygsmaskinavdelningen av Svenska Maskinverken. — to. Swinhufvud. Stockholm.*

EN S. K. ELDFAST JÄRNLORR, av den starka hettan böjd som ett spån. Då dylika eldskyddande dörrar finnas litet varstades bör vara av intresse Stockholms brandkaptnens uttalande vid detta tillfälle "att om dörren i si varit av trä isolerad med asbest och plåt hade den stått sig bättre". Text å sid. 116.

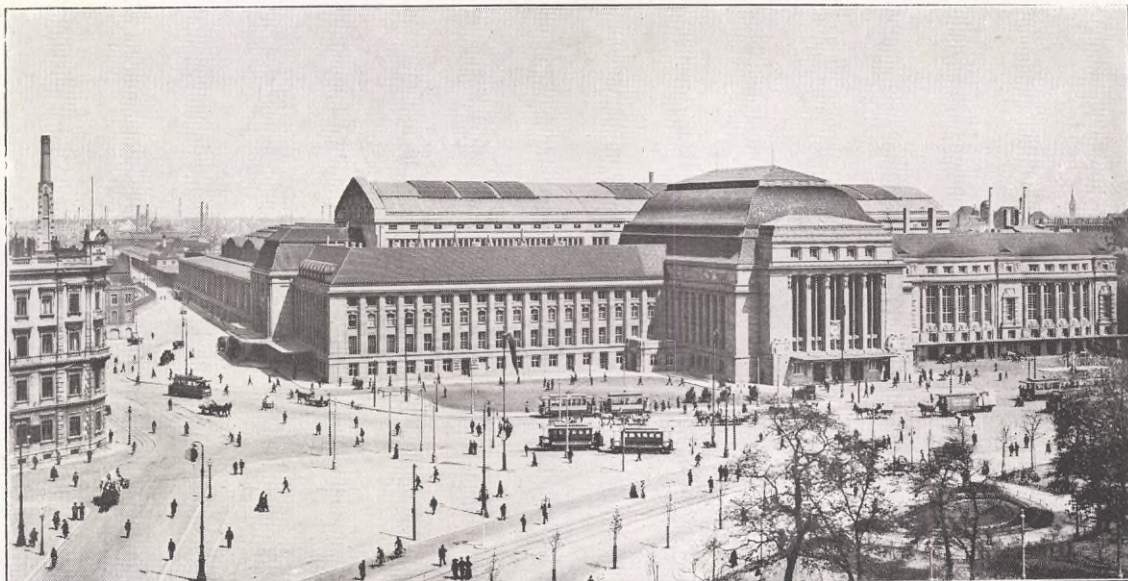
En av de svåraste mul- och klövsjukeepizootier, som någonsin förekommit, hemsöker f. n. hela Europa. I Tyskland äro ett par hundratusen besättningar smittade och i Danmark är antalet

redan uppe i över tusen. Svenska medicinalstyrelsen har vidtagit omlämnade säkerhetsåtgärder för att skydda vårt land mot den svåra smittofaran. Mest utsatt är givetvis Skåne, inom vilket landskap sjukdomen redan uppträtt på några gårdar. De smittade besättningarna hava nedsått och djurkropparne nedgrävt, varigenom den farliga sjukdomen för tillfället övervunnits. Med anledning av den hotande smittofaran äro de offentliga marknadsplatserna, dit djur föras från alla håll, underkastade sträng kontroll.

MUL- OCH KLÖVSJUKAN. På Hushållningssällskapets marknadsplats i Malmö undersökes varje djur av sakkunnig veterinär. — Amatörfoto.

LEIPZIG, MÄSSANS, BOKHANDELNS OCH MUSIKENS STAD.
FÖR HVAR 8 DAC AV **BEATRICE ZADE.**

BANGÅRDEN, DEN
STÖRSTA I EUROPA.
Färdig 1915 efter 13 års
arbete och en kostnad
av 128 mill. Rm.

T. v.:
GATUBILD FRÅN
MÄSSAN.

Nederst:
MÄSSANS HUS, SETT
FRÅN GAMLA RÅD-
HUSETS PELARGÅNG
VID TORGET.
Efter fotos.

På sjuttonhundratalet var Leipzig en "i hela Europa berömd och galant" stad. När Goethe som ung student kom dit från sin både större och rikare fäderne- stad Frankfurt, gjorde man i de förnäma kretsar, där han umgicks, narr av hans "klumpiga" klädedräkt och "tafalta" uppträdande, så att han skyndsamt lade sig till med ekipering och sätt à la Leipzig, det då- varande Tysklands "lilla Paris". Den som nu — ett- hundrafemtio år senare — uppehåller sig i staden, får emellertid ett alldeles motsatt intryck av den. Redan långt före världskrigets utbrott var Leipzig ingen "elegant" stad, jämförd med t. ex. Berlin eller Dresden, och numera bär åtminstone gatubilden i utomordentligt hög grad den demokratiska tyska repu- blikens allmänna proletärprägel.

Men Leipzig är i alla fall fortfarande i flera hän- seenden ett betydande kulturcentrum samt på grund av sitt läge mitt i hjärtat av Tyskland en viktig knut- punkt för samfärdseln. Den berömda handelsmässan samlar årligen tusentals främlingar dit från världens alla hörn, och för bokhandeln och musiklivet är staden medelpunkten i Tyskland. För övrigt har den ett gammalt, stort och ansett universitet jämte andra

viktiga bildningsanstalter, rika, välförsedda museer och många vackra offentliga byggnader.

Genast vid ankomsten gör den resande bekantskap med en av Leipzigs största sevärdheter, nämligen den jättelika bangården, vilken är den största i Europa. Efter tretton års arbete blev den färdig år 1915 och hade då kostat 128 millioner riksmark, en för dåvarande myntvärde oerhörd summa. Bangårdens läge tätt intill medelpunkten av staden, vid den s. k. Ringen, är naturligtvis synnerligen bekvämt för främlingen. Ringen eller "promenaden" består av nästan

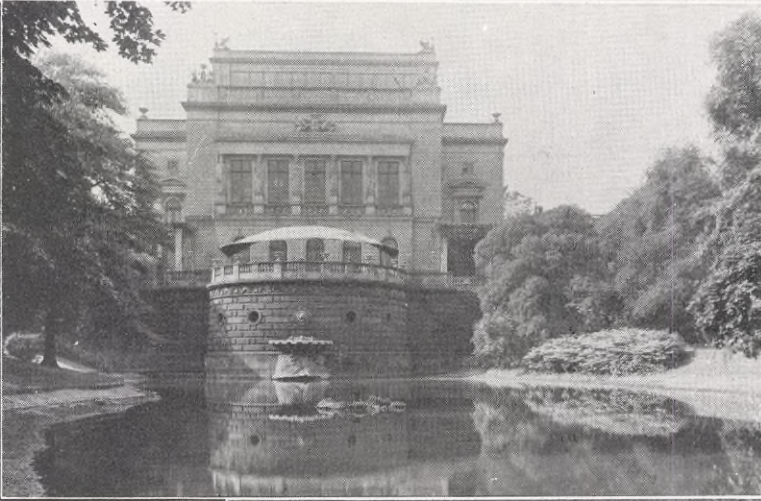
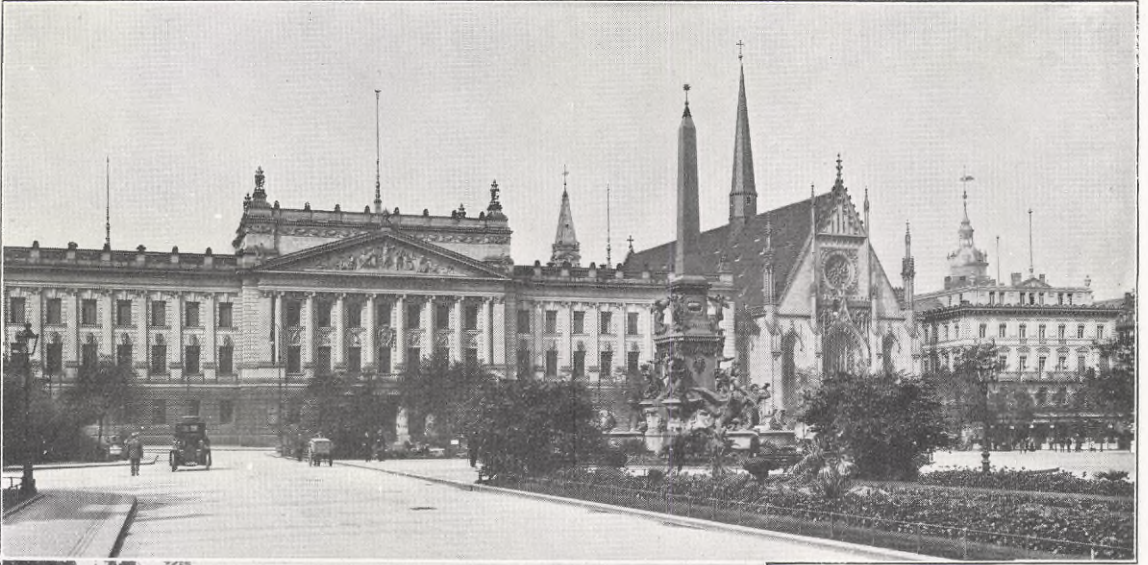

Efter-fotografier.

Överst: TORGET
MED DET GAMLA
RÅDHUSET.

Mellerst: GOETHE-
MONUMENTET.

Nederst: INTERIÖR
FRÅN AUERBACH
KELLER.

UNIVERSITETET MED PAULINER-
KYRKAN OCH MENDEBRUNNEN.

Mellerst: OPERAN (Neues Theater)

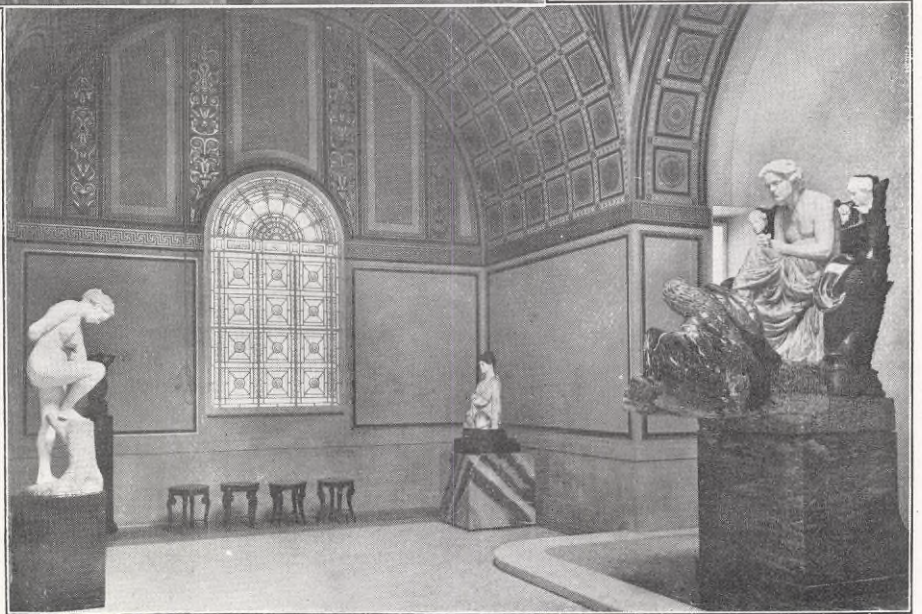
Nederst: NÅGRA AV KLINGER-SKULPTURERNA I MUSEET. "Beethoven".

"Kassandra", "Badande flicka".

Efter fotos.

set, som numera till stor del användes som museum, och "Kungshuset", där bl. a. Karl XII av Sverige tog kvarter år 1707. Bakom Gamla rådhuset står ett anslående Goethe-monument, vilket framställer diktaren som ung student, och snett emot finns den genom hans "Faust" världsberömda restaurangen "Auerbachs Keller".

cirkelformigt löpande, breda planteringar, gator och öppna platser, vilka innesluta den äldsta stadsdelen, den s. k. "inre staden" och sedan flera sekler tillbaka ersätta de forna vallgravarna. Denna omringade del är ännu i dag Leipzigs egentliga kärna; sätet för handelsrörelsen och särskilt för mässan, vilken i själva verket avvecklas på några få gator och i åtskilliga tätt intill varandra belägna hus, de s. k. "mässpalatsen". Mitt i den inre staden ligger torget med det synnerligen vackra Gamla rådhu-

Efter fotografen

NYA RÅDHUSET I LEIPZIG.

Gatorna i den inre stadsdelen äro små, trånga, krokiga och oregelbundna. De byta ofta om namn och kompletteras genom en mängd gångar tvärs igenom husen. Leipzig är med rätta berömt för sina pittoreska, fantastiskt hemlighetsfulla gårdar, bland vilka många ha en respektabel ålder. Stadens huvudgator, Grimmaische Strasse och Petersstrasse, gå från torget

till Ringen och äro båda högst oansenliga till anläggningen, men ha vid alla tider på dygnet en ytterst livlig trafik. Grimmaische Strasse mynnar ut på Augustusplatz, en stor, fyrkantig del av Ringen, vilken inneslutes av flera arkitektoniska mästerverk: museet, operan (Neues Theater), postbyggnaden (Hauptpost) och universitetet med Paulinerkyrkan.

Museet för bildande konst är ett av de största och bästa i Tyskland. Det rymmer en ovärderlig skatt av äldre och nyare konstverk, både skulpturer och tavlor. Man behöver endast erinra om t. ex. Max Klingers "Beethoven", "Kassandra", "Kreuzigung" och "Blaue Stunde" eller om Böcklins "Toteninsel" och "Frühlingshymne".

I det västligaste hörnet av Ringen reser sig Leipzigs Nya rådhus, byggt år 1905 i fri, skön tysk renässansstil. Det står på samma plats, där förut

LEIPZIGS KONSERTHUS (GEWANDHAUS) MED FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY MONUMENTET. — Efter fotografen

JÄTTEBIBLIOTEKET DEUTSCHE BÜCHEREI.

citadellet Pleissenburg var beläget, orten för så många historiska händelser, t. ex. mötet mellan Luther och Eck.

Strax utanför Ringen lägger man märke till torget Königsplatz med Grassimuseet, där omfattande etnografiska samlingar förvaras, vidare den tyska Riksrättens imponerande byggnad och bakom denna Universitetsbiblioteket, Musikkonservatoriet samt konsertpalatset "Gewandhaus". Detta sistnämnda är visserligen icke mer än fyrtio år gammalt men Leipzig "Gewandhauskonserter" ha funnits sedan tre sekler tillbaka. Deras ledare var bl. a. under tolv år ingen mindre än Felix Mendelssohn-Bartholdy. Numera för prof. Arthur Nikisch taktpinnen vid de över hela Europa kända torsdagsaftnarna, då ett kapell av idel konstnärer spelar de yppersta mästars verk.

Runt omkring den inre staden gruppera sig vidsträckt parker och stora, delvis modernt anlagda "förstäder", vilka äro införlivade med Leipzig och utgöra dettas huvudsakliga område. Sydost om Augustusplatz, särskilt vid Liebigstrasse och de gator, som begränsa trädgårdskomplexen Johanistal, äro de många vittomfattande universitetsinstitut och klinikerna belägna. Icke lågt därifrån resa sig bokhandelns tvänne ståtliga hus: vid Hospitalgatan det för affärsangelägenheterna inredda "Deutsches Buchhändlerhaus" och vid Windmühlenweg jättebiblioteket "Deutsche Bucherei", dit ett exemplar av varje tysk skrift avlämnas. I Buchhändlerhaus äga bl. a. kommissionsbokhandelns årliga uppgörelser rum. Staden Leipzig äger ensam bortåt ett tusen bokförlags- eller bokhandelsfirmor, flera hundra tryckerier, bokbindare o. s. v.

Knappast någon tysk stad äger så många historiska minnen eller är förknippad med en sådan rad betydande namn som Leipzig. Det är Leibniz', Richard Wagners och Max Klingers födelsestad; universitetet har haft sådana professorer som Gottsched och Gellert samt studenter som Lessing och Goethe; Schiller bodde en hel sommar i stadsdelen Gohlis; Bach och Schumann komponerade i Leipzig sina främsta verk, och de flesta kulturellt eller socialt betydande tyska personligheter ha under längre eller kortare tid uppehållit sig där.

I världshistorien har Leipzig ständigt spelat en viktig roll. Flera gånger

ha avgörande drabbningar stått på de omgivande slätterna, genom vilka floderna Elster, Pleisse och Parthe slingra fram som små silverband. Endast två timmars väg från staden slog Gustaf II Adolf Tilly vid Breitenfeld år 1631, och i samma trakt fann den store svenske konungen året därpå hjaltetöden. Invid

Leipzig avgjordes Napoleons öde i oktober 1813. På den plats, där världsbetvingaren med sin stab övervakade "den stora folkslaktningens" förlopp, restes hundra år senare kolossalmonumentet "Völkerschlachtdenkmal".

Leipzig är det forna konungariket, nuvarande "Fristaten" Sachsens största stad. Varken i fråga om det omgivande landskapets skönhet eller mängden av arkitektoniska mästerverk kan det tävla med t. ex. Dresden eller München; men den kulturhistoriskt, vetenskapligt och konstnärligt intresserade finner i den gamla minnesrika staden vid Pleisse outtömligt material.

I högre grad än de övriga tyska staternas invånare äro sachsarna entusiastiska lokalpatrioter. En infödd Leipzigare anser hemstaden vara utrustad med alla tänkbara fördelar och trivs ingenstades så bra som där. Framför allt framhåller han gärna, att knappast någon annan tysk stad ger så växlande intryck el er erbjuder så rika möjligheter för olika sätt att inrätta sitt liv. Som bevis anföras de många skilda intressen, vilka helt naturligt tillgodoses och härska på en plats, som samtidigt är ett viktigt industrisamhälle, världshandels medelpunkt och musernas hemvist.

Livet i Leipzig är också onekligen brokigt och mångskiftande. Studenter, konstnärer och musiker, forskare, köpmän och kroppsarbetare sätta alla sin särskilda prägel därpå. Därtill kommer, att befolkningen sedan gammalt utmärkt sig för munterhet och en frisk livsglädje, som icke ens under tider av djupaste sorg och nöd sinat ut.

Trots dyrtid, odrägliga skattebördor och hotande finansiell ruin spelas, dansas och skrattas det nog även nu särskilt mycket i Leipzig. Teatrar, biografier, varietéer, kabareter och andra förströelselokaler äro nästan ständigt överfyllda. I synnerhet under mässan florerar nöjeslystnaden, och när främ lingarnas pengar rulla ut över staden, slår varje äkta Leipzigerhjärta av fröjd. Man glömmet sex års lidanden och hänger sig med välgörande lättsinne under några glada dagar åt hoppet om framtidens helande kraft.

"VÖLKERSCHLACHTDENKMAL."

BLIV MEDARBETARE
I HVAR 8 DAG

INNEHÅLL: Kommunikationsminister Walter Murray (biografi och helsidesporträtt). — Ministerutnämningar. — Knut Hamsun, Nobelpristagare i litteratur. — Bilder till dagskrönikan. — Leipzig, av Beatrice Zade. — "De underliga vägarerna", av Hugo Öberg.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påfölja.

För Berättelser och Historietter gäller oivilkorligt förbud.